

**De pernionibus : dissertatio anatomico-chirurgica, die Veneris 29â.
Septembris, anno 1786, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam
discutienda.**

Contributors

Berrut, Jacques.
Sue, P. 1739-1816.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

[Paris] : Typis Michaelis Lambert, 1786.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/n3d88kj6>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DE PERNIONIBUS,
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA.

*Die Veneris 29^a. Septembris, anno 1786, à sesqui - secundâ
post meridiem ad septimam*

DISCUTIENDA.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS:

PRO ACTU PUBLICO,

ET

SOLEMNI COOPTATIONE.

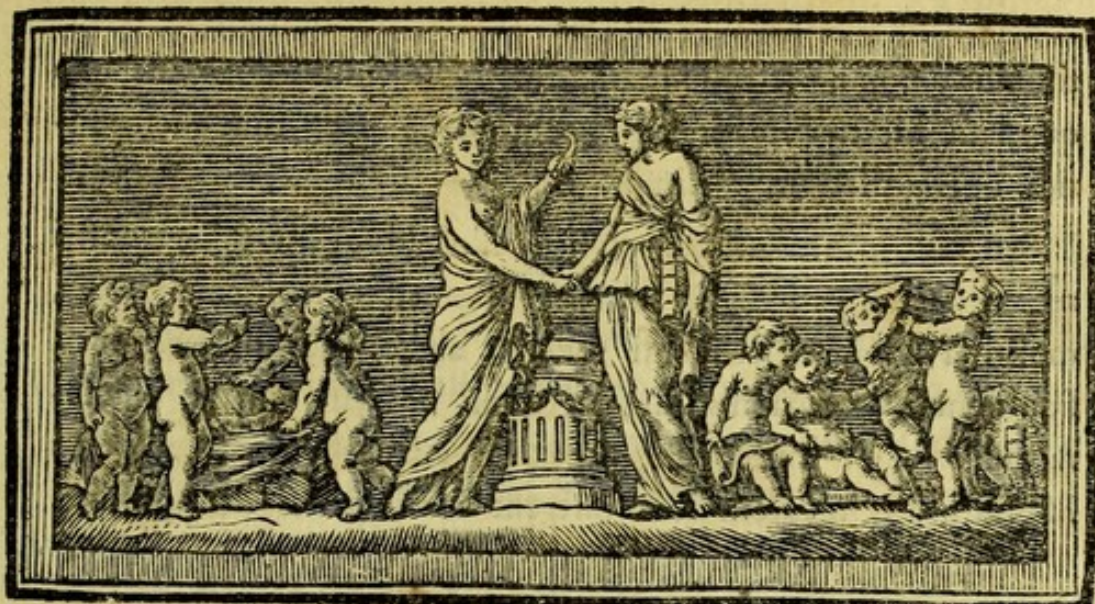

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ
Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXVI.

Frigus & effoetæ revehunt infesta senectæ
Tempora, triftis hyems, ancepsque autumnus; hiantes
Stringuntur tubuli pellis; coguntur & intus
Tot variis pellenda viis excreta : cruoris
Concrefcit lento moles tardiffima greflu.

Geoffroy, Hygiene. Poëma, lib. 1, verf. 521

DE PERNIONIBUS,
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA.

QUOT & quantas edat strages immoderatum frigus probat quotidiana experientia. Homines, dum scelerato frigori sese subripere tentarent, veniente brumâ, artium inventrix necessitas docuit primum ex silice scintillas excutere, ignemque foliis suscipere. Huic pabulum abundè ministrabant tunc immensa ubique nemora saltusque. Tempestatum etiam vicissitudini accommodata deindè sibi confecerunt homines vestimenta, optima adversùs hyemis inclementiam munimenta. Non minùs diro modo sævierunt morbi tum interni tum externi, à nimio perduranteque frigore producti. Inter externos verò frequen-

Proëmium.

tissimus, si non periculosissimus, meritò dicitur *Pernio*, de quo quædam hic tradere præcepta tum pathologica tum therapeutica operæ pretium duximus.

Sed, ut in tractatione postea filo nunquam fallaci nostri regantur gressus, satius nobis visum est, si cutem ipsam, morbi à nobis describendi sedem, anatomicè lustraverimus; siquidem indè læsionis causas, signa & symptomata ponderantibus magis elucescent, & ex his etiam sponte & ad Artis Magistrorum mentem sese offerent indicationes therapeuticæ.

EX ANATOMIA.

I.

Generalia de Cute.

Cutis, in cadavere potiùs *pellis* vocanda, corporis humani commune & universale involucrum, ita per omnem ejus ambitum externum diffunditur, ut nulla pars illà careat. Quin etiam per interiora corporis viscera porrecta, structuram ibi ac formam immutat, & in cellularem textum tenuissimum videtur abire, mutatâ quidem structurâ, mutatis etiam usibus, sed integrâ totius ejusdem continuitate. Vario in diversis variarum regionum incolis colore insignita, nec eâdem formâ aut eodem decore in sexu utroque præfulgens, diversitates multiplices accipit à partibus suppositis. Non simplex involucrum, organum constituit cum mirâ varietate conflatum, tum ad corporis utilitatem, tum ad ejusdem formæ pulchritudinem.

II.

Cutis divisio.

In cute partes aliæ sunt ad ejus constituendam fabricam essentielles, quæ scilicet semper & ubique reperiuntur: aliæ

in ipsâ tantummodò nascuntur, possuntque aut abesse aut adesse, illâ ejus fabricâ, & non discissâ ejus integritate. Partes ad essentiam cutis necessariæ & apprimè distinctæ tres sunt: interna, sive *corium*, cutim propriè dictam constituens; media, sive *reticularis*, *Malpighiana*, organum cuti superpositum; externa tandem *epidermis* vocata, duabus aliis superextensa & illas amiciens. Partes cutis accidentales, vel illæ quæ ejus structuram non constituunt, tres etiam sunt; nempe *pili*, *ungues* & *folliculi*, de quibus nihil hîc dicemus.

I I I.

Ubi primùm intra uteri materni parietes jam aliquam futuræ compagis formam edit infantile corpus, partiumque adumbratur effigies, post primam illam organicam quidem gelatinam, membranâ tenui partes jam formatæ delineantur, vix sensuum externorum oculis deprehendendâ. Hæc tamen est nascentis cutis origo, citò crassitiem aliquam adipiscentis. Sed promptâ & ferè subitâ mutatione fit subrubra, simulque tenuibus vasis, vel, si velis, villis albicantibus horridula videtur. In illam verò, quæ partium ferè omnium mollium basis est, desinunt, teste imprimis *Hallero*, omnia corporis vasa; desinunt etiam, & proprietates suas deponunt nervorum stamina: sic in primâ suâ origine plures diversi generis partes cutem ipsam constituunt, nerveæ scilicet, vasculosæ-serosæ, non unius tenuitatis, sed multiplicis ordinis, vasculosæ-sanguineæ. His si cellulas basim omnibus præbentes addideris, habebis totius cutis ideam prorsus adæquatam.

Cutis origo.

I V.

Epidermis, sive cuticula, tenuis admodum & translucida

Epidermis.

A ij

pellicula, è squammulis potius quàm lamellis sibi superpositis membraneis conflata, cutim, cui firmiter adhæret, adedque totum reliquum corpus exterius obvolvit. Sed quasi illa gelatinoso superponeretur textui, videtur in cute titubare & vacillare, apparetque attentius & vitrorum optidorum ope rerum naturam lustranti, ab ipsâ cute per tomentum leve, tenue, forsânque vasculosum separari & sejungi. Hinc in morbidis & languentibus infantibus, quoties epidermis sub farinæ formâ solvitur, toties renascitur illa.

Caveto tamen ne indè concludas in epidermide duas distinctas lamellas esse numerandas; subtilior certè non habenda est illa divisio: non enim una aut altera lamella distingui potest. An verò cuticula sit ex fibris certo ordine contexta, an potius oriatur à materiâ viscosâ à subjectis partibus exhalante, & per compressionem corporum ambientium coërcitâ, meritò dubitatur. Priùs quidem apparet magis consonum Naturæ legibus, quibus utitur in aliarum corporis partium structurâ: posterius probare videtur promptissima cuticulæ regeneratio, cùm in morbis quibusdam cutaneis magna pars ejusdem ablata brevi temporis spatio restituatur. Quidquid verò sit, proximæ cuti cuticulæ lamellæ erasæ tenuissimas humoris guttulas emittunt. Indè vasa judices adusque epidermidem protendi.

Hanc membranam, cutis & plicaturas & foramina ita subire & consequi constat, ut illa in detractâ epidermide annotentur facilè. Si verò epidermidem, quæ inspicienti oculo nudo sicca atque arida apparet, oculo vitreo opticè armato lustraveris, illa tibi quasi vernice obducta videbitur, splendente atque oleosâ, nec ulla pars illâ caret, nisi quæ cicatrice obducitur; si manus aut pedes aquâ laveris, & linteis terferis durius, ob hanc causam vernix illa loco non cedit, licèt indè paulò obscurior fiat. Videtur humor ille à subjectâ cute exstillare, novumque

ad occurfus varios corporum lædentium offerre munimentum.

Constat nullam esse è corporis humani partibus adeò facile reparabilem atque epidermidem, quæ quotidiano usu detritur; quotidiano Naturæ impulsu pariter reparatur. Constat etiam putrescente subjectâ cute, ipsam perstare incorruptam, adeoque eam cutis putredini præpediendæ aptam. Verùm quam evia ipsam cutim retineant vincula, & quantum simul humoris à muco subjecto exstillet, apertè demonstrant vesicæ illæ combustionibus illicò supervenientes, quæ subitò ab igne plenæ exuberant muco, partim concreto, partim inconcrescibili.

V.

Inter epidermidem & corium textus invenitur, in pueris atque feminis multò distinctior quàm in adultis, aut rugosâ senescentium cute; ex concreti mucii tenuissimi lemni compactus, reticuli in formam undequaque expanditur, mucoque obducitur. Circà rete illud filamentosum repunt variè complicata vasa tum arteriosa, tum venosa; undè variis implicationibus apparent errantia.

Organum Cutis reticulare, mucosum, & papillare.

In illo reticulari textu, quem primò in linguâ celeb. descripsit *Malpighius*, accuratiùs prosecuti sunt *Stahellinus* & *Hallerus*, quem suis injectionibus illustravit suo dignus nomine *Kaw. Boerrhave*, sese insigniùs deprehendi sinunt nervorum pulposæ extremitates, nunc stratae & cuti parallelæ, quandòque reclinatae, quandòque etiam arrectæ, nunc dispositæ in plicaturas ovals, nunc in spiræ ordinem revolutæ. Quæ quidem, utut tenuissimæ sint, atque oculis non armatis vix conspicuæ, locum dubitationi relinquunt, an non fasciculis adhuc componantur.

An verò rete illud à nervorum tunicis expansis & papillas

6
deferentibus conficiatur, an contrà merè cellulosum sit, ut contendunt quidam recentiores Anatomistæ, nondùm definitum est. Id certè comprobatum, cutem adeòque & reticulum & epidermidem eò tenuiores esse, quò propiora sunt origini corpora, ita ut à matre rubentes infantuli tractu tantùm temporis albescant, pulposique sint, ac mucum exsudent undequaque; sed siccantur atque arescunt cum ætate omnia; senescentibus omnia hebetantur atque obtunduntur, ut sensuum sic secretionum cutanearum organa.

V I.

Corium, sive Cutis propriè dicta.

Laxiori sine cellulari telâ concipi non potest cutis structura: illa enim tela sensim brevioribus atque brevioribus cellulis textum suum in se adducens, fit strictior brevique strictissima, sed adusque extremam cutis superficiem, naturam suam servat: undè tota cutis cellularis est, & vasorum multiplicata tenuitas multiformi glomeramine dum cellulas illas exteriores quasi implet, cavum dissimulat, ita ut in extremâ illâ cute, areæ seu potiùs areolæ tantùm judicentur, quas cellulas Natura efformavit. In his verò acutiùs inspiciendis, atque ad limbos usque cutis sequendis, opus erit microscopio, quod tibi cutem ita efformatam demonstrabit, ut quæ corium efficiunt cellulae à textu cellulari substrato, sensim vario ordine arcuantur in tenuissimam fabricam; pars verò extima, vasis fibrisque nerveis, & præcipuè nervorum tunicis textum mucosum efficientibus formetur. Hanc omnem corii fabricam perspicuè admodùm deprehendes, si cutem puerilem recentem aquâ tepidâ priùs benè lotam aliquantisper maceraveris.

Nec illas cellulas in statu sano omni humore vacuas credideris: ut enim ampliores adipe implentur aliquandò, sic

minimæ humore mucoso concrefcibili femper turgent. Hunc facile è cute infantis recèns mortui levi preffione exprimas, & meliùs adhuc ex cute recèns puerperæ, in quâ merè lacteus fubturbidufque apparet. Ab hâc conftanti harum-ce cellularum repletionè pendet diverfitas formæ in mulierum ac virorum cute, in eâ quæ tenellos & lactentes circumdat, aut illâ quæ arida & exfucca, flaccidior pendet in fenibus undequaque. Plurimis in cutis morbofis phænomenis comprobatur ejus ftructura cellularis, quas hîc recensere programmatis limites non finunt.

Ex hâc expofitâ corii ftructurâ nihil eft undè in illâ univerfali confideratione tendineas aut mufculofas quæramus fibras, quas in mobili animalium cute reperias. Quæ enim plicæ, quæ vincula in variis cutis humanæ partibus deteguntur, ea omnia ab arctatâ cellularum formâ pendent.

V I I.

Fabrica cutis in univerfo corpore eadem, multas tamen, five tangenti digito, five luftranti oculo differentias exhibet, fæpè à fubjectarum partium naturâ ac formâ, fæpè etiam à variis accidentibus ortas: primariæ funt illæ à colore, fexu, ætate pendentes; fecundariæ oriuntur à conftitutione uniuscujusque nativâ, quales funt tenuitas, extenfitas, &c.

Curis
quædam, varietates

De differentiis illis quæ à textûs cellularis colore & à parte intûs evolutâ colorante defumuntur, hîc fufiùs dicere, quatenûs color ille Nigritas & Æthiopes conftituit, à propofito prorsûs alienum foret. Obfervaffe fatis erit colorem in infantibus atque mulieribus Europæis magis albidum, fplendidiori cellulas replenti muco deberi; in maribus & viris umbratilem vitam refpicientibus magis ac magis infufcari; quod à radiis folaribus incautiùs acceptis evidenter repetendum eft.

Varia etiam est cutis pro variâ corporis parte. Quàm mirum artificium in humanorum digitorum fabricâ ad illorum apices ! Tot concentricæ spinæ , tot ovales circumvolutiones in bases redeunt sibi parallelas , dum in quibuscumque sulcis latent oculo acutiori non impervia foramina , quibus obversum incumbunt & inoculantur papillæ nerveæ. Cur tam facilè tantoque impetu nascitur in plantis pedum titillatio , cute alioquin parùm sensibili ? Hîc causas involucro suo tegit Natura : effectus tantummodò finit videri. Diversa est omninò cutis capillatæ fabrica à reliquâ totius corporis cute : axillæ , inguina , labia vulvæ , præputium nonne aliam etiam sibi cutis formam vindicant , quæ exhalat humorem , sæpè fœtore gravem , aliquandò inodorum , aut si de *Alexandro Magno* & *Cujacio* Jurisconsulto credere fas est , fragrantem ac rosam spirantem ?

Quanta & quàm mirabilis sit cutis extensilitas sat superque probant graviditas & hydrops. Quæ quantumvis ad omnem æquè cutem pertineat proprietas , non æqualiter per eandem diffunditur , nec æquè extensilis est pedibus ac manibus appressa cutis , quàm illa crassior & evidenter cellulosa quæ totum abdomen circumvestit. Aliis in locis cutis ossibus propior distendi vix sese patitur ; & secta , præter modum retractis vulneris vasis , hiat.

Ad epidermidem potiùs quàm ad cutis varietates pertinet *callus* , siquidem in statu naturali nullus callus cutim dehonestat. Ab hujus partium successivâ compressione originem repetens , quorundam fit morbus artificum quibus volæ manuum cornu duritie vincant , quales sunt illi qui anchoris cudendis operam indefessam navant. Is , teste *Boerhavi*o , familiare est ignita ferra impunè manibus comprehendere. Combuitur cornu illud , fumum & fœtorem exhalat : laminas tamen calli sensus non penetrat.

V I I I.

Perspirationis insensibilis exsudationi continuò favet cutis. Sed illa secretio non unica est aut unius naturæ, pro variis cutis partibus. Plures adhuc aliæ sunt vel ejusdem naturæ, vel diversæ in cute secretiones, quarum mechanismo fit ut ea pro universali emunctorio habenda sit.

Cutis usus & proprietates.

Præcipuus verò & latè extensus cutis usus est, tactui organum præbere, sensui maximè diffuso, in digitorum apice sedem delicatissimam habente.

Proprium est cutis titillationem experiri & pruritu affici: sed priori non patent omnes ejusdem partes, dum posteriorem affectum omnes æquè experiuntur.

Inest adhuc cuti, præcipuè viventi, tensio quædam sive vis tonica, quâ, si cutim vivam reseces, hiat illa præter modum & utrimque discedit tanquam in actu elaterii, magis in juvene quàm in sene, in cute aridâ quàm in laxâ, in inflammata quàm in sanâ. Usus certè per totam cutim expansæ proprietatis illius summus est: scilicet magnæ est utilitatis, tum in impediendâ hostilium & irritantium atomorum intromissione per bibula & hiantia cutis vasa, tum etiam in coercendis humorum in perspirabilia vasa effluviis, tum demùm in concipiendis atque emittendis sudoribus criticis.

E C H I R U R G I A.

I.

PERNIONUM etymologiam, græcam & latinam reperimus esse. Ab Hippocrate (1), Goræo (2), Fallopio (3), Huche-

Pernionum etymologia.

(1) Lib. 5. Epidem. Lib. 2. Cap. 199.

(2) In Defin. Medic. suo loco.

(3) Lib. de Tumor. partic. cap. 36.

rio (1), & pluribus aliis Perniones græcè dicuntur *κίμειλα* vel *κυμειλλα*, imò etiam apud antiquas editiones Dioscoridis & Pollucis *κίμειλλη*, genere feminino. Hæc ab hyeme denominatio defumitur, quòd scilicet tempore hyberno producti perniones sæpiùs visantur.

Si etymologiam latinam spectemus, videtur pernio derivari posse à perniciæ, secundùm opinionem poëtæ *Macri*, herboriæ rei Scriptoris, qui capite de Colubrinâ, magno uno ejusdem vitii spectato symptomate, ratione gangrenæ, necroseos & aliorum sic canit:

Esse pedum dicunt vitium, cui pernio nomen:

Est à perniciæ membri patientis id ipsum.

Apud nos, à primo quo sævierunt tempore, perniones dicti fuerunt *mules aux talons*; & nunc vulgò dicuntur *engelures*.

II.

Pernionum definitio realis, & speciale morbi ejusdem generis.

Ne autem, sicuti in proverbio dicitur, putamina tantùm nos refecuisse videamur, ipsum nucleum nunc propriùs attingemus; undè necesse est ad ipsam pernionum naturam atque definitionem realem accessum facere. Hoc jam nomine vulgatus morbus, ad quodnam generum ab auctoribus constitutorum referri debeat, haud planè discretum est, indefinitâ adhuc renum tumor, num ulcus habendus pernio sit.

Porro, Galeno auctore (2), cùm tumor sit *incrementum*

(1) De Diætâ ac Therap. pueri. tit. de Pernion.

(2) Lib. de Tumor. præter naturam.

particula cujuspian in longum, latum & profundum, tumor est Pernio: à Gabriele Fallopio (1), Philippo Ingrassia (2) & Julio Cæsare Arantio (3), cum tumorum familiâ censitus ac tractatus est Pernio. Verumtamen à Celso sine ullo nomine proprio describitur (4), inter ulcera à frigore pendentia. Hyeronimus *Mercurialis* in suâ definitione hunc, nullâ tumoris habitâ ratione, nuncupavit ulcus, propterea quòd, quatenus tumor est, eatenus nullam inferat noxam (5).

Alii morbum per inflammationem definire malunt, ut *Senertus*, (6) *Rodericus à Fronsca*, (7) *Sachsus* (8); alii per rubores pruriginosos cum *Petro Borello* (9), per rimas seu fissuras cum *Platero* (10), & *Paulo Æginetâ* (11).

Quidquid sit, est liberum hoc aut illud opinari, vel potius alterutrum opinandum, modò Pernionum tempora & gradus apprimè distinguantur. Per tumorem tamen concinnè definiri posse Pernionem confirmat auctoritas celeberrimorum Artis Procerum & inter hos *Jonstonis* (12) & *M. Aur. Severini*, qui dicit: (13) *Perniones sunt tubercula in pedibus manibusque in-*

(1) Lib. de Tumor. præter naturam.

(2) Lib. de Tumor. præter naturam.

(3) De Tumor. secundum locos affectos.

(4) Lib. 5, cap 28 n°. 6.

(5) De Morb. cutan. & de Morb. puerorum lib. 1, 7.

(6) Med. Pract. lib. 5, pars 12., cap. 15.

(7) Consult. Med. 12, pag. 52.

(8) In Γαμμαρολογία, pag. 788.

(9) Hist. & Obs. rar. cent. 3, pag. 222.

(10) Prax. p. m. 677 & pag. 689.

(11) Lib. de Re Med. lib. III. cap. 79, pag. 310

(12) Syntagm. univ. med. pract. pag. 1515.

(13) Lib. de Abscess, reconditâ nat. lib. 7 pars 3a., cap. 6.

flammatoriam & ulcerosam affectionem referentia. Magis verò nobis adhuc arridet sequens *Mulleri* definitio, quâ pronuntiat (1) *Perniones esse tumores partium extremarum, manuum & pedum cumprimis, à sanguinis in poris earumdem coagulatione majori vel minori per frigus inducti.* Hâc porrò & *Severini* definitione multos à pernionibus affectus discreveris, videlicet intertriginem, paronychium, tophos podagricos, clavos, callos, pluresque alios hîc non recensendos.

I I I.

Pernionum sedes,
gradus & differentia.
1°. Sedes.

Pernionum sedes ab omnibus non una refertur. Qui nominis etymon sunt secuti, pedum hoc vitium fecere privatum; sed non rejecerunt ab hoc ordine manus alii; & hæc est ferè universalis opinio. His *Fallopîus* aures addidit ac nares. Experiebantur reverà id apud *Xenophontem* (2) milites, quorum quidam aures & nares adustas à frigore amittebant. Narrat *Severinus*, *Franciscum Romanum*, Medicum & amicum suum, cum brumali tempore Cisalpinam Galliam forte-fortunâ peragraret, Perniones circa cubitos & carpos, nasum & labia partim se, partim comites suos plerosque graviter expertos. Hoc etiam malo pudenda nonnunquàm afficiuntur.

2°. Gradus & differentia.

Perniones rectè à *Celfo* in duos gradus distinguuntur, quorum primus tumorem simplicem designat, necdùm apertum; alter verò tumorem ulceratum. Sub duobus autem istis gradibus plures comprehenduntur differentia rimosorum, fistulosorum, crustâ seu escharâ tectorum Pernionum. Simplex Pernio

(1) Dissert. Med. de Pernionibus, 1680.

(2) De Exped. Cyr. lib. 7, p. 318.

ille dicitur, qui à causâ simplici in corpus benè moratum incidit: malignitatem huic addit aut causæ pervicacia, aut corporis prava admodum dispositio, cachectica, scorbutica, melancholica, &c.

Perniones simplices, & non aperti, tumorem tantum exhibent eximiè rubrum, rubore sub digito omninò evanescente. Rarò admodum lati sunt, & spatium tantummodò digitale occupant. Sed multiplicantur, & aliquandò magna eorum copia ita pedem, calcaneum, digitosque occupat, ut pro uno & eodem tumore haberi possint.

Cùm pueris præcipuè, feminis, atque negligentioribus malum illud accadat, protrahitur sæpè præ neglectu. Pernionibus, iisque rebellibus potissimùm, subjiciuntur illi quibus pedes atque manus humore perpetuo madent, &c.

Plures alias differentias Pernionum stabilire haud difficile. alii majores; alii sunt parvi, universales & particulares: alii aëris, alii aquæ naturæ magis debentur.

I V.

Causa Pernionum tum mitiorum, tum sevirorum, ex omnium auctorum consensu, frigus est. » Non quidem, inquit » celeb. Med. Lorry (1), quòd frigus certam congelationem » attulerit, sed quòd perspiratio suppressa præ vasorum inertia » à frigore inductâ hîc hæreat, & partim ab erethismo va- » forum, partim ab hærentiâ liquidi, tumorem efficiat erysi- » pelatosum, eâdem ratione, eodem mechanismo quo causa » illa gravior facta gangrænam ibi glaciale efficeret.

Varia fuerunt de Pernionum causis & procreatione scri-

Pernionum causæ.

(1) De morbis cutaneis, p. 661.

bentium opiniones. Quædam proposuit *Severinus* tum ad effectricem causam, tum ad materiam spectantia. Prima causa, omnium consensu, frigus est & bruma. Quoad Pernionis materiam dixit *Fallopious* (1) Perniones esse sanguinem purum: sed *Severinus* rores sanguinis, id est, flores ejusdem & vividissimam portionem pro morbi materiâ assignat.

Duplicis generis esse possunt Pernionum causæ, & distingui in causas mediatas proximiores, quæ sunt frigus & bruma, & in causas mediatas remotiores, quæ sunt temperamentum frigidum & humidum, teneræ & humidiores carnes, porique nimium patuli, habitus corporis serosior. Puellas, quibus menses nondum fluxerunt, huic malo magis obnoxias pronuntiat *Fallopious*. Hyemalia tempora ob frigora urgentia atque intensa sunt Pernionum feracia, præcipue si nivosa, & boreas plus justo sæviat. Morbus hic in Norvegiâ, Gronelandiâ, Irlandiâ, & aliis regionibus sub arcto sitis, ob abundantiam nivis ac penetrabile frigus, admodum est frequens, imò quasi endemius. Tantò plures verò aër frigidus inducit Perniones, quò pluribus moleculis aqueis remixtus est, qualis est circa flumina, stagna & mare ipsum.

Si humidis tegumentis corpus integatur, longè præfentiùs frigoris tyrannis hanc incutitur. Concedens in sylvam servus, teste *Mullero*, tibialibus non probè siccatis indutus sub ocreis, iisque levioris texturæ, domum se recepit cum in utroque pede Pernionibus ultimi gradûs, digitis omnibus nigricantibus, & in ichorem resolutis sub vesiculis contentum, uno verbo necrosim passis. Ut ergo aër frigidus per se injuriam hanc facit extimis partibus; ita facile patet tanto præfentiùs id fieri, si præsidia

(1) In Tract. de ulcer. cap. de Ulcer. nomode. & l. de Tumor., cap.

contra frigus concessa negligantur, si fomenta ejusdem generis aquea admittantur, si inæqualis magis aëris occurfus fuerit. Quo loco meminisse lubet aurei, huc quoque applicandi, dicti *Cardani* (1): « Sunt duo incommoda, inquit, quæ maximam partem » humani generis tollunt, plusque satis quam bella aut crapula: » æstuantem exponere se aëri frigido, & humidos ac madidos » pedes diù ferre. »

V.

Ubi semel Perniones ad apicem incrementi pervenere, tunc Pernionum exitus. decrefcente sensim inflammatione, & colore cutis redeunte, vel fanantur vel aperiuntur. Sanescentibus decidit epidermis, & sæpè in squammulas abit. Plures, alia post aliam, laminæ epidermidis à se invicem secedunt successive, donec perfecta sanatio sit. Ubi verò aperiuntur & ichorem emittunt Perniones, tunc, *Celfo* atque *Severino* notantibus, erysipelatum fère omnium in morem, phlyctæna fit, quæ apèrta paucum admodum humorem fundit; at phlyctænæ ipsius fundus, ichore spissiori imbutus, crudus apparet & inæqualis. Ichor intereà in latera extenditur; & vicinas partes attingens, rubore, pruritu, ardore pungente & pulsatione obscurâ afficit.

Sed etiam alia observatur aperturæ forma in Pernionibus: finditur scilicet pluribus in suis partibus tenuissima cutis, quæ tumorem in suo sinu fovet, tuncque à cellulis, hâc cute ruptâ, funditur, non quem ab eximio rubore expectare fas erat, sanguis, sed ichor perpaucus, tenuissimus, ita ut nullo in alio affectu adeò evidenter fabrica cutis verè cellulosa, à nobis in Positionibus anatomicis descripta, appareat. Hoc in rerum statu, si Pernio simplex fuerit, & nulla alia lædens causa subsit, brevi,

(1) Lib. 13, cap. 63, de Rer. Variet.

pauco emissio ichore, omnia mitescunt, si præsertim à causis Perniones inducentibus removeris agrum; at ubi latet aliqua malignior causa, omnia pejorem in morem vertuntur, sicuti accidit in Pernionibus qui in corpora cacochema atque præsertim cachectica incidunt.

V I.

Pernionum dia-
gnosis.

Pernionum indicia vel signa diagnostica jam satis superque ex superiùs dictis patefiunt. Hæc primus inter Latinos certis & propriis verbis exposuit Celsus, quæ rem brevi planèque exprimunt, quæ sunt scilicet, rubor cum inflammatione mediocri, pustulæ interdum, exulceratio, dolor autem modicus, prurigo major, nonnunquam humoris excretio, sed non multi, qui referre vel pus vel saniem videtur. Hæc Celsi singula explanavit *Severinus*, ex Commentario quem in hunc Auctorem conscripsit traducta, quibus rigores & alia addit; febres plurimum Perniones exacerbati movent, ac nonnullam quoque maciem atque pallorem quibusdam invehunt.

Quandò laxior est cutis textus, perspiratio hærens ad cutem, nec per vim inertioris naturæ exire apta, stagnat facilè, undè cutis, tunc humentior, facilè etiam corrumpitur & Perniones facit, qui per patentes cellulas serpunt eò faciliùs, quò illæ humore scatent dilutiori: undè, ubi phlyctæna semel superficiem erysipelatis occupavit, perferpit illa & diffunditur. Prætereà verò cum qui ibi affluit humor crudus, cruditatem perpetuet, nunquam laudabile pus ibi sperandum est. Verum à fundo ulceroso & irritato manat ichor, nunc paucus, nunc majori copiâ: sed semper tum à nativâ qualitate, tum à stagnatione vicinâ exedit: imo aliquandò, si acrior sit, elicit sanguinem, pruritus immoderatos concitat; imò & fistularum in
morem,

morem, jam non cutim solam, sed partes etiam cuti subjectas corrodit. Nec inauditum est leve primo aspectu malum tandem ab inflammatorio erysipelatosoque caractere in putridam gangrænam abiisse, quod tamen non tam perversæ Pernionum naturæ tribuendum est, quàm mixtis simul atque ibi depositis fermentis quibuslibet, præsertim scorbutico, aut herpetico, aut putrido cuicumque. Non enim solùm affectibus pedum ulcerosis, sed aliis quibuscumque novum atque perniciosum caracterem induunt fermenta illa, facilè ad cutem deponenda.

V I I.

Quamdiù Perniones adhuc tument ac rubent, quamdiù item sensus & mobilitas sine graviore calore atque dolore superstites sunt, mitius sanè malum est; ubi verò Perniones livent, membrisque afflicti rigorem cum sensû defectu & puncturis concitant, gravius utique periculum, proximusque ad gangrænam altamve saltem exulcerationem transitus est. Sic ubi pustulæ super ipsam cutem prodeunt, quales ferè in uestionibus conspiciuntur, indicio ipsæ sunt gangrænam reverà jam subesse. Denique ubi sensus perit, membrumque lividum, molle, flaccidum aut fœtidum vel omninò nigrum fit, suspicari non sine ratione licet, corruptum jam atque emortuum sphaceloque correptum illud ipsum existere: generatim quò amplior ex frigore læsio concigit, quo item graviora symptomata supervenerunt, hoc quoque majus imminere periculum consuevit.

Perniones simplices & sibi relictæ, teste *Sennerto* & aliis, curabiles, nec periculosi sunt ut plurimum. Exulcerati quoque iurantur, quatenus ulcus ex Pernione contractum non est mali moris, nec gravioribus stipatum symptomatibus. Perniones incipientes in partibus à nobilioribus longè remotis, ut in brachiis

Pernionum pro-
gnosis.

& pedibus, nihil afferunt detrimenti, sed facilem patiuntur curationem: cum è contrà in partibus nobilibus, nimirum pudendis, naso & auribus, multò periculosiores evadunt.

V I I I.

Pernionum cura-
tio.

Pernionum curatio tuta & certa ut obtineatur, in duas classes cum Pernionum speciebus consentaneas, dividi debet; vel enim curandi Perniones immaturi & adhuc tumentes, necdum aperti, vel rimosi, ulcerati atque suppurantes. Duplex adhuc cum *Heistero* admittenda curatio (1): nempè externa & interna. Generatim omnis pernionum curatio eò potissimum spectat, ut pristinus sanguini fluor atque circuitus tutò restituantur: eò omnem movet lapidem via curatoria, ut rubor cum inflammatione, item dolor, prurigo, & tumor absumentur, temperies cutis restituatur, parsque tum integra tum exulcerata per topica convenientia ad pristinum statum reducatur. Sed diversâ atque aliâ, quàm in inflammationibus reliquis, ratione resolvere hîc sanguinem inspissatum convenit. Etenim quæ in cæteris inflammationibus valdè salutaria, imò vero prorsus necessaria sunt medicamenta, in Pernionibus longè nocentissima nonnunquàm evadunt.

I X.

Curatio Pernio-
num chirurgica.

È duobus consuetis fontibus hauriuntur remedia adversus Perniones, nempè chirurgico & pharmaceutico. È chirurgico primùm sese nobis offert venæ sectio, quæ, an huic affectui conveniat & adhibenda sit, à pluribus controvertitur. Ubi-

(1) *Inst. Chir.* tom. 1, pag. 310.

cumque sanguis quantitate & motu peccat, & ventilandus est, ibi venæ sectio quàm maximè locum habet. Evacuans quippè seu revellens & derivans humorem vitiosum, lenit dolorem, & fluxum sanguinis ad partem affectam moratur. Variat venæ sectionis locus, prout vel in manibus vel in pedibus malum confedit. Nil præstantius esse *Fallopious* putat (1), quam secare venam in principio, cujus venæ sectione solâ quàm plurimos præservavit. Hinc *Borellus* (2) testatur etiam se ægrum aliquandò habuisse, qui maximo dolore tremoreque pedum affectus fuerit ex frigore nimio; à quo quidem cum sanguinis inflammationem & ventilationem prohibitam, clausis scilicet à frigore poris, proficisci autumasset, sanguinem è malieolis mitti præcepit, tanto quidem cum fructu, ut brevi dierum intervallo feliciter curatus fuerit æger.

Vicariæ etiam venæ sectionis cucurbitulæ scarificatæ eximium præbent Pernionum remedium; idque tantò feliciùs, quòd proximè humores consistentes evacuent, discutiant, membrumque ab acrimoniâ contenti humoris liberent.

Non minoris efficaciz frictionem esse testatur *Borellus* (3):
 „ Ad Perniones, inquit, nullum æque pollet remedium ac
 „ frictio frequens fragorum, tempore verno, circa manus &
 „ pedes; quod quidem mirum: cum hæc enim vernâ fiant
 „ tempestate, futuras illas congelationes hybernas impediunt
 „ ne oboriantur, nescio quâ ratione. „

(1) *Inst. Tract. jam. cit. de Tumor. præter nat.*

(2) *Cent. I, Obs. 84, pag. 90.*

(3) *Cent. III, Obs. 32, pag. 222.*

X.

Curatio Pernio-
num pharmaceutica.
1°. De frigidis ac ca-
lidis remediis.

Ad curationem Pernionum pharmaceuticam quod attinet; *Celsus* Pernionibus non adaperitis, æs, quam maximè calidum quis pati potest, admovendum præcepit: sed fallax est & sæpè inflammationem excitans illud remedium; semperque præ dolore concitato vitandum. Prætereà à nullo alio modo tam facilè pars rimas concipit, fitque exulceratus Pernio.

Jam verò Hippocrates, *Celsus* & horum æseclæ Medici, quandò calidam aquam & ex igne petitas medelas Pernionibus admovent, hæc faciunt, desitâ jam fluxione, collectâque totâ materiâ tumoris, ut hæc efficaci calidorum vi dissipetur & exhauriatur; constante verò fluxione, non parcunt refrigerantibus medicamentis, etiam quæ adstringunt admittis: sic gallas cum aceto contritas, sic vini facem imponi laudat *Theodorus Priscianus* (2). *Ætius* verò succum admovet hyosciami. *Guido Cauliacus*, vir sanè consultissimus, frigidam aquam laudavit (3). Has ob res omnes verum apparet, calidis ac frigidis æquè Perniones deleri, si tantùm distinguantur usûs opportuni tempora.

In Pernionibus quoque interna medicamenta omnis generis ex usu esse possunt, quæ vel saburram vitiosam è corpore eliminant, vel motum massæ sanguineæ in extimis partibus vacillantem stabiliant, uti diaphoretica è mixt. simpl. tinct. bezmich. cumprimis & aliis cinnabarinis, &c. Externa nunc lustranda topica, varia hinc indè à Practicis commendata, pro variis Pernionum gradibus & differentiis.

(1) Lib. 1, ad Euporistum, cap. 28.

(2) Tractatu 6, doct. 2, cap. 1 de Doloribus & Mulis.

X I.

Primo in gradu, quandò Perniones sine unitate solutâ adhuc sunt, quandò adhuc immaturi & tumentes sunt, indicatio jubet adhibere resolventia simul atque è tonicis ea quæ spasmus non augeant. Porro cum multa sint quæ aliquâ ratione certoque modo virtutem hanc possideant medicamenta, qualia sunt decocta plantarum subamararum, ut Chamæmeli, bugulæ, brunellæ, faniculæ, eupatorii, agrimonix, veronicæ, imò & gradu intensiori tonico, absynthii, tanaceti, salviæ, aromatumque variorum, nil mirum si, ut apud veteres, ita & apud recentiores, herbæ illæ, tum aquâ tum vino decoctæ, suadeantur, licèt ad omnes casus æquè non pertineant.

2°. Curatio Pernionum in primo gradu.

Apud auctores, præsertim veteres, adstringentia styptica quævis commendantur, imò & alumen, & atramentum futorium, gallæ, flores punici, thus & alia hujusmodi, quorum quidem auctorum auctoritati adstipulatur *Severinus*. Cum verò tonicâ præsertim virtute atque constringenti agant hæc remedia, nonne potiùs ea inter prophylactica numerari debent? nonne enim cutim stringendo, cutim roborando ea agunt? nonne sic cutim à Pernionibus immunem prorsùs præstant? undè cum *Heistero* aliisque recentioribus præponi suademus vini spiritum quotidie cuti admotum, vel simplicem, si nullus adsit Pernio, vel aquâ dilutum, si jam adfuerit Pernio; cuius quidem vini spiritus hæc vis est, ut refrigerando & ardorem moderando, simul cutim roboret eximiè.

Ubi Pernio ab acri gelu sumpsit exordium, hùc etiam, experientiâ teste, nivem utiliter adhibent rustici, spiculis glacialibus educendis aptam; non æquè confert illa, ubi potiùs à vitio cutis quàm à

ſævitiâ frigoris exorti ſunt Perniones. Sed tùm ad prophylaxim ; tùm ad curationem Pernionum non exulceratorum , remediis omnibus præſtat partes affectas muriâ condire , eâque præſertim cui putredo aliquid alcali-volatilis adjunxit. Hujus vices ſupplet dilutus aquâ ſal ammoniacus. Alkali-fixus , è cineribus educus & multâ dilutus aquâ , ad eundem uſum adhibetur.

Si qui verò Perniones jam experti , ſingulis annis verſus hyemem de novo experiuntur ; hi , ne malum denuò ſentiant , medicamentis convenientibus quaſi præſidiis ſeſe munire egregiè poſſunt. Atque longè optimum hîc eſt partes olim afflictas petroleo vel therebynthinæ oleo , dùm brumale tempus ingruit , manè & veſperè quàm diligentiffimè inungere ; vel etiam , ubi Perniones recrudeſcere atque intumeſcere rurfus occipiunt , veſicam oleis jamjam nominatis madidam talis ſivè calcaneis , vel digitis ægris ſuperinſpicere ; ipſum autem frigus , quantum fieri poteſt , ſedulò quiſque ſemper evitet , aut ſaltem ſe adverſus illud veſtibus idoneis muniat.

Pluribus propoſitis quæſtionibus ſolutionem dùm paucis verbis ſuppeditat vir Clar. Doct. Medicus Pariſin. (1) H. de V.... præcipuum contrâ Perniones remedium commendat ſulphuris candentis fumigationem. Huic ſi pedes vel manus per quatuor aut quinque conſecutivos dies exponuntur , quæcumque dura , quæcumque tumefacta emolliuntur atque reſolvuntur. Si adſint rimæ cum Pernionibus , hæ , anteaquàm adhibeatur fumigatio , bracterii folliculo tegendæ , ut dolor pungens præcaveatur. Non minùs certè neceſſarium , ad ſuffocantem ſulphuris vaporem vitandum , fumigationem adhibere ſub æſtuatio , & partem fumigandam ſtragulis cooperire , ut ſulphuris candentis vapor conſervetur.

(1) Vid. *Diarium Paris*, anni 1785. N°. 325.

Aliud ibidem (1) datur contra Perniones remedium; nempe: tritici furfuris fumigatio, & applicatio dein casei gallicè dicti, *à la Pie*, quæ sequenti modo præparantur & administrantur.

Prunis in foco vividissimè accensis submittitur pars Pernionibus afflicta: paulatim & iteratis vicibus super prunam injiciuntur duo furfuris pugilli. Si malum adsit in pede, incubatur pars duobus bacillis transversim duabus sellis innixis, dum aliud bacillum suprâ emineas stragulum ita sustinebit, ut vaporis actio tota & plena in partem ægram delabatur. Desistat fumigatione, Perniones caseo suprâ memorato apprimè linendi, & calidis fomentis curiosè ab iis prohibendum frigus.

Hujus-ce remedii conciliator testatur ternam ejusdem applicationem rarissimè necessariam esse, perfecta ut obtineatur sanatio.

XII.

Secundo gradu constitutis Pernionibus, temperantia, suppurationia, exsiccantia proficua sunt, V. G. Emp. de Sperm. ranar. Diapomphol. Diapalm. de Hyosc. de cerussâ & alia quibus Perniones & quævis intertrigines redintegrantur. Fungus pulverulentus, qui noxius putatur oculis, Pernionibus est medela, teste *Verulam.* (2). *Timæus* (3) solo pulvere ex avenâ ad crepaturam coctâ & per setaceum trajectâ, iterumque exsiccâtâ, exulceratos Perniones manûs curavit. Generatim sicubi ad suppurationem hi tumores vergunt ac hiant, tractare ipsos ut abscessus recentes reliquos convenit. Scilicet ulcus digestivo mixto cum *Ægyptiaco* antè omnia purgandum est, ulcereque purgato,

3°. Curatio Pernionum in secundo & tertio gradu.

(1) In eodem Diario 1785. N°. 335.

(2) H. Nat. num. 553. p. 290.

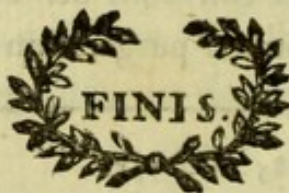
(3) Casus Medic. 1667. in-4°.

oleum ovorum atque ceræ, balsamum item Peruvianum, oleum therebynthinæ vel essentia aloës ac myrrhæ suprâ danda, & denique emplastrum saturninum vel de lithargyro superimponendum. Magni etiam usûs in ulceribus hisce oleum est myrrhæ per deliquium, nec-non, si Ephemeridibus Naturæ Curiosorum credimus, mures adusti. Rapa cocta & superimposita multi cum *Celso* laudant, atque *Plinius* jam scripsit, (1) *rapum Perniones fervens impositum sanat.*

Pars ulceratis Pernionibus afflicta ità emplastris quoque regitur, ne divellatur, aut ab obviis corporibus lædatur, & ut ichor depluens absorbeatur. Si morbo scorbutico complicantur Perniones, certè per anti-scorbutica dimicandum est. Idem sit dictum de aliis omnibus vitiis, quæ possent Pernionibus conjungi atque commisceri.

Tertio rariori Pernionum in gradu, illa speciatim ex usu sunt medicamenta, quæ ad arcendam vel curandam gangrænâ commendantur, ut unguentum de lithargyro seu nutritum, unguent. fuscum *Wurfii*, *Ægyptiacum*, aliaque pro re natâ mundificantia & separantia, non omissis remediis internis contrâ putredinem & sphacelum potentioribus.

(1) Lib. XX. cap. 3.

HANC DISSERTATIONEM, Deo juvante, & *Præfide*
M. PETRO SUE, secundo, antiquo Collegii *Præposito* &
 nunc *Quæstore*, antiquo *Scholarum Præcticarum Anatomia &*
Chirurgia Professore, *Regia Academia Chirurgia Couseiliario*
 & pro commercio extraneo *Secretario*, in generali *Parisiensi*
Præfecturâ *Chirurgo ordinario*, necnon *Academiarum Monspel-*
liensis, Rothomagensis, Divionensis, Lugdunensis, Burdiga-
lensis & Aurelianensis Socio; tueri conabitur **JACOBUS**
BERRUT, *Tarbiensis*, in *Facultate Andegavensi Artium*
Magister, antiquus *Regis Chirurgus*, necnon *Augustissimi*
Principis MONSIEUR, Regis Fratris, Chirurgus.

E M E N D A N D A.

Pag. 4 lin. 16 priùs, *lege prius.*

— lin. 17 posterius, *lege posterius.*

Pag. 18 lin. 13, tum, tum, *lege tùm, tùm.*

